

Nr. 165.

Cena prenumeraty:

w Łodzi
Kwartalnie Mk. 315.
Miesięcznie „ 105.
za roznośnienie
15 mk' miesięcznie.
Z przes. poczt.
Kwartalnie Mk. 380
Miesięcznie „ 130.
poza Łodzią egz. 5,50
w Ameryce:
1/2 dolara miesięcznie

Konto Pocztovej Kasy
Oszczędności 60,594.
Należność pocztowa
opłacona ryczałtem.

**BUDUJMY
OJCZYZNĘ
zgodą i pracą!**

*****

KALENDARZYK
Niedz Bonifacego B
Poniedz Noberta
W Roberta Op
S Maksyma B
C Pryma i Felie
P Małgorzaty
S Barnaby Ap

REDAKCJA

w ŁODZI
Al, Kościuszki Nr 41
TELEFON 28,

ROZWÓJ

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI

Sobota dnia 18 czerwca 1921 roku.

Z Warszawy ogłoszenia do Rozwoju przyjmuje wyłącznie „Reklama Polska Jasna 10.

Za terminowe wychodzenie ogłoszeń i ołtar administracja nie odpowiada
Ogłoszenia do numerów następnego dnia są przyjmowane do godziny 5 wieczór.
po godzinie 5-ej do ceny zasadniczej dolicza się 50%.

CENA OGŁOSZEN: PRZED TEKSTEM i w TEKSCIE 20 mk. ZWYCZAJNE 10 mk. NEKROLOGI mk. 15 za wiersz nonparel. DROBNE GŁOSZENIA mk. 3 za wyraz, najmniej 20. Dla poszukujących pracy mk. 1,50. KOMUNIKATY mk. 15. Ogłoszenia zamiejscowe 50 proc. drożej, zagraniczne 200 proc. drożej. Stronica przed tekstem, w tekście dla ogłoszeń, podzielona na 6 lamów, za tekstem 5 lamów. W tekście i przed tekstem przyjmujemy ogłoszenia i nekrologi tylko na 2, 4 i 6 lamów. ARTYKUŁY bez oznaczenia honorarium uważa Redakcja za bezpłatne. Można zamawiać „Rozwój”, w Zgierzu u p. Lachy, w Pabianicach u p. Zatorskiego, ul. Zamkowa.
Każda nowa podwyżka obowiązuje wszystkie już przyjęte ogłoszenia od dnia zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia.

G. Śląsk uspakaja się.

GDANSK 1716 (EE) „Danziger Zeitung“ donosi z Berlina, że petrakcja gen. Hennikera z dowódcą samoobrony niemieckiej gen. Hoeferem doprowadziły do zgodnych poglądów. Podobnie pomyslny wynik wykazuje rokowania Stuarta z wydziałem 12-tu. Powstańcy mają opuścić Gliwice i Zabrze, w zamian za opuszczenie Góry św. Anny. Sami Niemcy uznają, iż należy dążyć do pokojowego załatwienia zatargu. Samoobrona niemiecka zmuszona jest wycofać się z góry św. Anny, ponieważ siły jej są za słabe, a również, ze względu na to, że wojska koalicyjne zajęły już część pasa neutralnego pomiędzy powstańcami a samoobroną.

Na całej linii czynności bojowe znacznie osłabły. Oddziały armii gen. Hennikera zajęły szereg miejscowości pod Raciborzem.

NIEMCY ROZPUSZCZAJĄ KLAMLIWE WIEŚCI.

BERLIN 17 6 (EE) „Berli. Tageblatt“ po-

daje wiadomości, że w powiecie Pszczyńskim zapanowały od pewnego czasu stosunki chaotyczne. W najbliższym otoczeniu głównej kwatery Korfanteo utworzyła się grupa zwolenników armii czerwonej. Komendanta, mianowanego przez Korfanteo usunięto z pewnego odcinka, i wysłano tam zwolennika komunizmu. Zbolszewizowane oddziały wymuszają od przemysłowców i kupców poważne sumy. Na kilkudziesięciu domach powiewają czerwone chorągwie.

Ponieważ wiadomość ta nie została potwierdzona z innej strony, należy ją uważać za szerzoną świadomie i tendencyjnie celem zaalarmowania zagranicy i upozorować koniecznie zatrzymania oddziałów wojskowych niemieckich na G. Śląsku.

PARYŻ 17 (PAT) „Petit Parisien“ donosi, że ambasador francuski w Berlinie Laurand odbył wczoraj konferencję z niemieckim min. spr. zagr. w sprawie G. Śląska:

Rezolucję p. Góralskiego w sprawie podwyższenia opłat kolejowych pocztowych i t.p. w stosunku odpowiednim do spadku waluty przyjęto.

Przyjęto rezolucję p. Gumowskiego w sprawie pobierania podymnego od faktycznie istniejących dymów.

Rezolucję p. Kowalczyka co do podatku od lasów odesłano do komisji.

W ten sposób przyjęto ustawę w drugim czytaniu i przystąpiono do czytania trzeciego.

Przyjęto poprawkę p. Moraczewskiego, dotyczącą pow. wschodnich, poczem przyjęto ustawę w trzecim czytaniu.

Przystąpiono do wniosku p. Barlickiego w sprawie przymusowego wykupna dóbr w Ochejce.

P. Federowicz zgłasza szereg poprawek mających na celu zabezpieczenie interesów miasta przy przeprowadzeniu reformy rolnej.

Dyskusje odroczone.
Następne posiedzenie we wtorek o godz. 4-ej pop.

Z komisji sejmowych.

Komisja wojskowa przemysłowo handlowa i morska przyjęły rezolucję wyrażającą życzenie, aby roboty w porcie Gdyni i przy kole-

Cement, gips, tekturę smołowcową, smołę gazową, oleje: maszynowy, cylindrowy do przegrzanej pary, gazowy, smar „Tovotte“, smar do wozów, wazelinę techniczną poleca hurtowo i detalicznie

**Dom Handlowo-Przemysłowy
Mittelstaedt i Kulagowski**
Łódź, Przejazd 42/44.

2105-B-4

Kokoszki—Gdynia zostały ukończone w sierpniu. Dalej, aby uwzględniono ciężkie położenie oficerów i urzędników.

Wreszcie wyrażono opinie, że kolej na Helk budowana przez ministerstwo wojny ma być coprędzej poddana min. kolei Komisja zwróciła rządowi w końcu uwagę na konieczność utworzenia w Pucku gimnazjum dla dzieci urzędników, oficerów i miejscowej ludności kaszubskiej. (3)

Mają czas!

LONDYN 17 Pat. Reuter dowiaduje się, że nie jest planowane zebranie się Rady Najwyższej w czasie najbliższym. Lord Courzon wyjeżdża do Paryża celem porozumienia się z rządem francuskim i omówienia kwestji wschodniej. 2

Groźba Anglii.

LONDYN 17 Pat. Z Konstantynopola do nasza, że rząd angielski zawiadomił tureckich nacjonalistów że atak na Konstantynopol będzie uważał rząd angielski za casus belli. Donoszą również, że angielska brygada wystąpi przeciw wojskom tureckim pod Ismit, aby w ten sposób udaremnić próbę opanowania stolicy przez nacjonalistów. 2

**Składajcie ofiary
na Górny Śląsk.**

Konferencja w Paryżu.

PARYŻ 17 (PAT) Dziś wieczorem przy był tu lord Courzon dla odbycia konferencji z Louchere. W obradach weźmie również udział ambasador włoski Bonino Longare. Przedmiotem konferencji będą sprawy wschodnie a zwłaszcza sprawa konfliktu grecko-tureckiego. Dzienniki paryskie podają powyższą wiadomość wyrażając nadzieję, że na konferencji poruszona będzie również sprawa G. Śląska.

Z sejmku.

Posiedzenie 236. Przystąpiono do sprawy parcelacji dóbr b. arcyksięcia Karola Stefana w Żywcu; parcelacje zatwierdzono.

Przystąpiono do dalszej dyskusji nad projektem ustawy o podatkach gruntowych i dymnym.

W rozprawie szczegółowej do art. 1 za biera głos p. Osiecki i dowodzi że mylnem jest jakoby miasta ponosiły większe ciężary od wsi; mówca oświadcza, iż stronnictwo jego P.S.L. żąda aby ustawa obowiązywała tylko jeden rok.

P. K. P.

Wśród nawału nieprzyjaznych dla Polski fal, że wspomniemy tutaj sprawę G. Śląska, Wilna, Galicji Wschodniej i t. p., wśród wewnętrznych niedomagań i tarć, na które obowiązkiem prasy jest zwrócenie całej opinii polskiej, mamy jednak jasną chwilę, mamy jasny dzień, i czoło się rozchmurza, widząc jakie postępy w ostatnich dwu latach zrobiły polskie koleje państwowe.

O ile obowiązkowo dziennikarskim było wytykać złe strony naszego życia społecznego — o tyle dzisiaj tem skwapliwiej chwytny za pióro, aby podkreślić ten dodatni objaw naszego życia.

W tym publicystycznym omówieniu przeznaczonym dla szerokiego ogółu, nie będziemy się wdawali w ściśle techniczną, fachową ocenę stanu naszych kolei. Nie będziemy przytaczali ilości wagonokilometrów, lub tonokilometrów. Ogółowi mało to mówi. Podkreślimy tu, iż ilość przebieżonych kilometrów przez wagony puste znacznie zmalała, ilość kilometrów przebieżowych przez pełne wagony znacznie wzrosła. Regularność pociągów znacznie się powiększyła.

Ministerstwo kolei żelaznych zwiększyło ilość pociągów osobowych dwukrotnie, a na niektórych linjach nawet trzykrotnie.

Mamy dziś nie tylko więcej pociągów, ale także pociągi te chodzą regularnie, a opóźnienia stają się coraz radsze. Zmiana ta na lepsze nastąpiła wskutek zastosowania kar za opóźnienia i za wprowadzenie premii za regularność ruchu. Wskutek zwiększenia ilości pociągów zmniejszył się natłok publiczności i na dworcach i w pociągach.

Podstawą postępu kolejnictwa są: tabor i parowozy. Pod tym względem polepszenie jest bardzo znaczne.

Dzięki komisji rozdzielczej w Berlinie pod przewodnictwem życzliwego nam delegata japońskiego pułk. Tanaki i energii naszych w tej komisji przedstawicieli — zdołaliśmy od Niemców lokomotywy i co ważniejsze: zaczynamy je otrzymywać. Z 481 parowozów nam się należących, otrzymaliśmy już 182, a są one już w ruchu. Systematycznie codziennie uzyskujemy parowozy, np. 25 uzyskaliśmy dla ruchu w kurytarzu gdańskim na połączenie Prus wschodnich z Niemcami.

W warsztatach kolejowych wzrasta wydajność pracy, zwiększyła się ona w porównaniu z r. ub. o 15 proc. Dzięki temu zmniejsza

się systematycznie procent chorych maszyn (z 50 proc. na 42 proc. ogółu parowozów).

A musimy przypomnieć, iż niedawne to czasy kiedy niektóre dyrekcje (np. lwowska) miały do 70 procent t. zw. „chorych parowozów”. A dzisiaj z dnia na dzień idziemy naprzód. —

Pod względem efektu finansowego kolejnictwo w latach ostatnich przedstawiało duży deficyt. Zmniejszenie wydatków nastąpiło przez redukcję personelu, którą uskuteczniła się systematycznie. Rozwiązano dyrekcję rówieńską, która zatrudniała 6000 pracowników. Po wprowadzeniu ustawy emerytalnej będzie można przeprowadzić starszych pracowników w stan spoczynku. W celu zwiększenia dochodów podwyższono od 1 czerwca taryfę towarową przeciętnie mniej więcej o 150 proc., co przyniesie do końca r. b. około 8 miliardów mk.

Mimowoli przychodzi na myśl gorzka uwaga: te 8 miliardów zarobionych ciężką pracą kolejarzy, które mogły by bardzo poprawić nasz budżet państwowy, „pardonne moi de mot” przechlatają ludowcy z swoim Witosem na t. zw. cele agrarne, czyli innymi słowy ten marnie płatny kolejarz ma pracować na pasibrzucha i bogacza chłopca. —

Mamy nadzieję jednak, że stronnictwa ze zdrowym rozsądkiem nie dopuszczą do takich potwornych machinacji różnych partii ludowych i robotniczych jak P. P. S., N. Z. R. i P. S. L.

Wracając do kolei, musimy być dumni z tego niezwykłego w naszych warunkach postępu. Stan do jakiego doprowadziliśmy polskie koleje w niespełna pół roku po inwazji bolszewickiej napełnia otuchą nasze serca.

Naród polski, gdy chce, i gdy ma dobrych przewodników, pracować umie, i umie pokazać swe zdolności, lecz tylko wtedy gdy niewda tu się destrukcyjna ręka agitatora lub miejscowego bolszewika. —

Dzisiaj każdy kolejarz może być dumny ze swego brązowego mundurku; oni pierwsi potrafili zaprowadzić ład i porządek na swoim warsztacie pracy, oni pierwsi dali przykład karność i podporządkowania swoich interesów, interesom ogółu. A za taką lekcję i za tą otuchę, jaką dzisiaj nam daje P.K.P., należy się kolejarzom część i uznanie.

HASŁA A CZYNY.

Nasze partje robotnicze (PPS i NZR) stanęły na gruncie niepłacenia podatku postępowo—dochodowego.

Wynikiem ich przeciw państwowej agitacji, wyniki strajk w niektórych łódzkich fabrykach i doprowadził robotników do strat, które kilkakrotnie przewyższają sumę podatku jaką by miał zapłacić w ciągu całego roku robotnik. —

Ale nie o to nam teraz chodzi — kto jest na tyle nierozumny, iż idzie za podszeptem pierwszego lepszego agitatora — niech trafi. Idzie nam w tej chwili o fałszywą ideologię partji robotniczych w tym wypadku.

1) Żądanie zaprowadzenia postępowego podatku dochodowego znajduje się w programie wszystkich partji socjalistycznych.

2) Program PPS (z roku 1907) głosi, że zarówno w parlamencie niepodległej Republiki Demokratycznej jak we wszystkich ciałach prawodawczych, w których PPS będzie re-

prezentowaną, dążyć ona będzie do wprowadzenia w życie... postępowego podatku od dochodu”. To samo mówi program z roku 1920 — postulatem PPS w zakresie skarbowości jest — podatek postępowy od dochodów.

3) Dnia 16 lipca Roku Pańskiego 1920 klub poselski PPS głosował w Sejmie za ustawą o podatku postępowo—dochodowym.

4) Dnia 13 maja Roku Pańskiego 1921 z okazji dyskusji nad nowelą do ustawy podatkowej z dnia 16 lipca z r. poseł Moraczewski oświadczył: „ustawa z lipca r. z. była nawskroś postępową i sprawiedliwą (Robotnik nr. 126 z 14 V 1921).

Widzimy ztąd najjaskrawiej, iż chodzi tu o propagowanie bezrządu.

Prawa muszą obowiązywać tylko „burżujów”, ale przestrzeganie praw przez masy robotnicze — to zupełnie nie leży w programie partji. —

Praca wojsk kolejowych.

—o—

Oddziały wojska kolejowego, które wchodziły w skład b. frontu wschodniego, wielce zdołały się już przyczynić do odbudowania zniszczonych przez nawałę bolszewicką linii kolejowych oraz wykonały szereg prac technicznych—kolejowych pierwszorzędnej wagi.

W okresie tym kompanje kolejowe odbudowały 6.430 kilometrów całkowicie lub częściowo zniszczonych linii kolejowych, przyczem naprawiły lub przerobiły na szerokość normalną 3.475 km. toru kolejowego.

Ponadto naprawiono 1.437 km. linii telegraficznych i telefonicznych odbudowano 35 stacji wodnych, oraz 241 mostów kolejowych o łącznej długości 7.787 m. b. Wśród odbudowanych mostów znajdują się 107 mostów o rozpiętości przekraczającej 20 m., w tem most na Wace pod Landwarowem (79 m. dl.), trzy mosty na Bugu pod Dorohuskim, Platerowem i Małkiną (170 m. 228 m. 270 m. dl.), dwa mosty na Horyniu pod Ożeniem i Aleksandrią (130 m. i 160 m. dl.), dwa mosty na Dniestrze pod Jezupolem i Niżniczewem (230 m. i 456 m. dl.) i w in.

Podczas defenzywy naszej w lecie roku zeszłego, wojska kolejowe ewakuowały przy pomocy cywilnych władz kolejowych cały tabor kolejowy szerokotorowy, przeprowadzając go z linii przyfrontowych na lewy brzeg Wisły. W tym celu kompanje kolejowe przy udziale dyrekcji: radomskiej, warszawskiej, lwowskiej i wileńskiej przerobiły pewne normalotorowe linie kolejowe na tor szeroki ogólnej długości kilkuset kilometrów, ilość ocalonego tym sposobem taboru kolejowego wynosi kilkaset parowozów oraz kilka tysięcy wagonów.

W oznaczonym okresie kilkanaście kompanji kolejowych utrzymywało ruch kolejowy na przyfrontowych odcinkach kolejowych.

Obecnie wojska kolejowe przekazały prowadzenie ruchu organom cywilnym dyrekcji kolejowych, oprócz niektórych odcinków, na których kompanje w dalszym ciągu odbudowują mosty i inne objekty kolejowe.

Z tych szczegółów widać, jakiego ogromu pracy dokonały wojska kolejowe w stosunkowo krótkim okresie czasu, w bardzo trudnych warunkach klimatycznych i niejednolotnie aprowizacyjnych.

Podnieść również należy, że aczkolwiek koszta tych robót obciążają wyłącznie budżet min. spraw. wojsk. jednakże odbudowa tyłu linii kolejowych nie służyła dla celów tylko wojskowych, znakomicie przyczyniając się do wskrzeszenia gospodarczego i przemysłowego życia zniszczonych terenów wschodnich.

Francja dąży do równowagi budżetu.

Z Paryża donoszą: że komisji finansowej Izby deputowanych przedstawił minister skarbu środki zmierzające do zapewnienia równowagi budżetu na rok 1922 za pomocą dalszego ograniczenia wydatków. Minister wyraźnie opowiedział się jako przeciwnik nowej inflacji papierowej jako też nowych pożyczek państwowych. (A u nas? P. R.)

Wynurzenia rumuńskiego marchera.

Toke Jonescu wyjaśnił współpracownikowi „Temosa” w Bukareszcie swój punkt widzenia na powstanie małej ententy. Take Jonescu podkreślił konieczność utrzymania stosunków pomiędzy Rumunią a państwami, które wyszły zwycięsko z wojny i oświadczył się za zawarciem sojuszu odrębnego pomiędzy Jugosławią, Czechosłowacją i Rumunią celem wykonania traktatu w Trianon. Porozumienie Polski z Rumunią i inne umowy, które mają być zawarte są pierwszą fazą powstania małej ententy. Take Jonescu wyraził nadzieję, że stopniowo winno dojść do zawarcia sojuszu defenzywnego między państwami zwycięzkimi Europy wschodniej, aby utrzymać nieykonalność traktatów pokojowych i aby państwa które zostały pokonane nie mogły zmienić wprowadzonego porządku.

Sprawy polskie.

—0—

Kiwanie palcem w bucie.

GDANSK Z powodu znanego zajścia, którego ofiarą w dniu 17 maja r. b. w przejeździe z Trzewa przez Gdańsk do Pucka był kierownik państwowego urzędu pośrednictwa pracy Osowski, wystosował generalny komisarz Rzeczypospolitej w Gdańsku p. Biesiadcki do Senatu gdańskiego protest, w którym opisawszy szczegółowo cały przebieg zajścia zwraca uwagę senatu na skutki, jakie tego rodzaju zajścia mieć mogą w odniesieniu się Rzeczypospolitej polskiej do wolnego m. Gdańska.

Rząd polski oczekuje formalnego zapewnienia i gwarancji, że polscy obywatele będą ochronieni przed bezprawnymi napadami na ich życie i bezpieczeństwo osobiste. (3)

W dniu 11 b.m. odbyło się ostatnie plenarne posiedzenie polsko rumuńskiej delegacji dla zawarcia umowy ekonomicznej. Prawie we wszystkich punktach strony doszły do porozumienia. Nie rozstrzygnięto dotychczas sprawy terytorjum, sprawy użytkowania przez Polskę portów gdańskich i kilka drobnych spraw. Delegacja rumuńska udała się dnia 12 b.m. do Bukaresztu dokąd za kilka dni wyjedzie podsekretarz stanu Min. przemysłu i handlu, p. Strasburgier celem ostatecznego ustalenia i podpisania umowy.

Pożegnanie min. Skirmunta w Rzymie.

RZYM 17 Pat Ag. Stefaniego, Król włoski przyjął na audjencji pożegnalnej dotychczasowego posła ministra pełnomocnego polskiego przy rządzie włoskim p. Skirmunta obecnie mianowanego min. spr. zagr. i uciążącego się do Warszawy dla objęcia nowego stanowiska. 2

Niemcy a koalicja

—0—

LOTNICTWO NIEMIECKIE.

17 6 — Konferencja ambasadorów rozpatrywała sprawę lotnictwa niemieckiego i przy szła do przekonania iż Niemcy pogwałciły postanowienia traktatu wersalskiego co do budowy aparatów lotniczych. Skutek tego będą zarekwirowane wszystkie znajdujące się w Niemczech samoloty wojskowe oraz 20 procent nowych aparatów lotniczych.

—PARYŻ HAVAS 17.6W Senacie Dp lancier nalegał na przeprowadzenie dyskusji nad interpelacją w sprawie sankcji przewidzianych przez traktat wersalski przeciwko ekscesarzowi Wilhelmowi w sprawie tej zabrał głos Briand który zaznaczył, że nie było by wskazane aby senat wypowiadał swój sąd w który dotyczy głównie Belgii i Anglii. Było by właściwej zaczekać na wypowiedzenie się w tej sprawie wzmiankowanych państw, odnośnie do sprawy byłego cesarza Wilhelma Briand zaznaczył, że zawieszenie broni trwa już 2 lata skutek czego senat powinien zastanowić się czy sprawę b. cesarza można łączyć z innymi sprawami. Interpelacja została odroczo na.

17 6. — Były angielski sekretarz skarbu Maks Kenna oświadczył na zgromadzeniu finansistów że jeżeli Niemcy dopełnią swych zobowiązań wówczas między narodowy handel angielski dozna poważniejszych szkód. Jeżeli zaś niewypelnia topowstanie nieład w stosunkach politycznych który może się stać niebezpiecznym dla pokoju. Zmuszono Niemcy do egzystencji wśród warunków które uniemożliwiają im wyparcie Anglii z rynków zagranicznych. Maks Kenna domaga się aby Niemcy wywoziły do Anglii Francji i innych krajów takie artykuły jak węgiel potas cukier które produkują w wielkiej ilości.

Komisja reperacyjna podaje że rząd niemiecki w terminie oznaczonym przez układ londyński złożył 12 miliardów marek w złocie. „Temps“ zaznacza w tej sprawie, że zapis ten oznacza uznanie przez Niemcy pierwszej części długu, która w późniejszym terminie będzie rozdzielona na pewną liczbę obligacji.

Komisja podaje, że przypomniała rządowi niemieckiemu sprawę dostarczenia drzewa. Termin kończy się 28 września b. r. W okresie tym ma być dostarczonych 96,000 metrów kub. drzewa, która będzie rozdzielone pomiędzy Francję, Włochy i Belgię. (2)

Kronika telegraficzna.

(kt) — Socjalista Ryser złożył oświadczenie w Radzie Ligi narodów że nieznanne elementy prowadzą agitację wśród mas robotniczych za pieniądze co do których nie wiadomo czy pochodzą z Berna czy też z Moskwy.

PRAGA. — Prezydent Millerand przyjął czeskosłowackiego ministra spraw zagranicznych Benesza.

(kt) — Zaopatrywanie wolnego m. Gdańska w węgiel jest poważnie zagrożone wskutek powstania na G. Śląsku.

Rząd francuski zgodził się dać węgiel z zagłębia Saary.

BRZESKO. — Grupa parlamentarna przyjaćiół Polski przyjęła p. Grabskiego który przedstawił jej sytuację w Polsce.

(kt) — Podróż Take Jonescu do Belgradu została uwieńczona zawarciem, ścisłej unji pomiędzy Rumunją a Jugosławiją. 2

(kt) — Na skutek ultimatum wystosowanego przez gen. Gratier powstańcy polscy opuścili Raciborz.

(kt) — Rząd francuski polecił swemu przedstawicielowi w Berlinie aby poczynił u rządu niemieckiego energiczne przedstawienia w sprawie G. Śląska.

(kt) — Dotychczas zgłosiło się w Sopotach 2000 gości kąpielowych. (5)

(kt) — Min. spr. zagr. komunikuje iż w Rosji panują ciężkie warunki sanitarne i aprowizacyjne. Zeby brakowi temu zapobiedz i ulżyć cierpiącym wzmoczone zostały regularne wysyłki przez delegację repatriacyjną w Warszawie wagonów z żywnością z środkami leczniczymi i o dzieżą. Wskazaniem by było aby przez osoby zainteresowane jakoteż całe społeczeństwa wykonywana została możliwość przesyłania do Moskwy przez delegację produktów niezbędnych, które mogą być skierowane bądź pod wskazanym adresem bądź do uznania delegacji polskiej w Moskwie. (2)

O podarte banknoty.

Jak widać z całego szeregu listów, drukowanych w poprzednio N-o „Rozwołu“ sprawa niszczenia nadniszczonych banknotów za interesowała szerokie koła naszego społeczeństwa.

Utrudnia to wielce obrót naszą walutę. Okazuje się, iż całego zamieszania w obrocie wewnętrznym banknotami narobiła „Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa“.

Przypatrując się z boku tym manipulacjom Polskiej Kasy Pożyczkowej, przychodzi mimowoli na myśl japońskie „hara kiri“, kiedy bywatele państwa wschodzącego słońca, zgorzkniały przeciwnościami losu, własnoręcznie przyspiesza swoje ostatnie tchnienie.

Prawdopodobnie, Polska Kasa Krajowa mając na uwadze okropny stan naszej waluty, usiłuje przyspieszyć dorżnięcie takowej, przez nowe utrudnienia w obiegu.

Nie możemy mieć za złe „Polskiej Kasie Krajowej“, że fałszywe banknoty niszczy, ale niszczenie własnych znaków obiegowych pod pozorem, że są nadniszczone, jest niczem

nieuzasadnionym podrywaniem wewnętrznego kredytu. —

Zniszczone banknoty każdy bank emisyjny bezpłatnie zamienia na nowe. —

Ludność, stara się dzisiaj naddartych banknotów nieprzyjmować; małuczko, a będziemy świadkami orgji spekulacyjnej, która na tym tle się rozwine. orgji zwanej u nas za czasów niemieckiej okupacji — z „rublami z dziurką“.

No ale co przystało niemieckiej „Landes Kasie“ — nie przystoi chyba polskiemu bankowi państwowemu, chyba... chyba, że tradycje niemieckie nie zbankrutowały tak do szczerze, jakby to się powierzchownemu obserwatorowi zdawać mogło.

NA MARGINESIE

Nasze maszynistki.

Numer 157

Panna Stasia urocza „maszynistka“ pozostaje na stopie wojennej z ortografją. Jest to jej cecha równie charakterystyczna jak pieprzyk na lewym policzku i figlarny loczek nad czołem.

Wyrazy, w których zachodzą jakieś wątpliwości ortograficzne; patają jej poprostu figle — niby nieznośne, psotne chochliki... zawsze jej się napisze „przeciwnie“

— Panno Stasiu, nie „męszczyzna“ — tylko mężczyzna... z...

— Ależ wiem przeciw!.. chciałam napisać z, ale mi się pomyliło!..

— Panno Stasiu dlaczego „Kijuw“ przez u czyż pani nie wie...

— Wiem!.. wiem!.. nawet mi się zdawało odrazu, że to trzeba „ó“ ale tak się „jakoś“ napisało przeciwnie To „u“ — poprostu mnie przesładuje!.. wszędzie piszę „u“

— Chyba, że pani napisze „według“ — nieprawdaż?

Panna Stasia czerwieni się gryzie z irytacji wargi i gotowa jest płakać

— Bo panna Stasia bierze na serio swoje walki z ortografją i porażkę gotowa jest oblać łzami.

Przynajmniej tak było dotychczas.

Ale dzisiaj panna Stasia zasiadła do maszyny z miną niezwykle pewną i tryumfującą

— Panno Stasiu znowu taki straszny błąd pisze pani żatki!

To wcale nie błąd!

Jakto a „spuka“ — to może także dobrze?

— Naturalnie!..

— Panno Stasiu pani ma takie pojęcie o ortografji, jak urzędnik ministerjalny z „domowem wykształceniem“

— Co mnie obchodzi ortografia — kiedy ja jestem formistką!

— Co takiego?.. A pani wie co to jest formizm.

— Naturalnie!.. to jest takie co się pisze, jak się komu podoba — bez żadnej tam ortografji, gramatyki i innych tam grymasów!.. Tak pisze p. Czyżewski, p. Jasiński, p. Młodzieniec i inni panowie, co sami o sobie zawsze mówią że są „wielecy poeci“ i urządzają wielkie „poezowieczory“...

Ostąpiłem na tyle elokwencji i formistycznego uświadomienia, a panna Stasia dodała z dumą:

— Odtąd piszę „hlep“ i „pogżeb“ a jak tylko nauczę się pisać „napopszek“ — to mnie zaangażują do redakcji „Formisty“

„Goniec Krak“

Czas odnowić prenumeratę.

ś. † p.

ANTONINA WOLSKA

córka Bogumiła i Krystyny z Zielińskich, zmarła, opatrzona Sw. Sakramentami, dnia 17 czerwca 1921 r. w 90 roku życia.

Wyprowadzenie drogi nam zwłok z mieszkania, przy ul. Grabowej 27 na stary cmentarz katolicki, nastąpi w niedzielę t. t. dnia 19 bm. o g. 4^{1/2}, po poł.

Na smutny ten obrzęd, zaprasza krewnych i przyjaciół (P 2136)

Stroskana Rodzina.

KRONIKA.

—o—

— Wycieczka dziennikarzy państw nadbałtyckich.

Ministerstwo spraw zagranicznych zawiadomiło województwo, że dnia 23 czerwca b. r. przybędzie do Łodzi wycieczka dziennikarzy państw. nadbałtyckich. (9)

— Z łódzkiego komitetu giełdowego.

a) Pod przewodnictwem dr. Józefa Konica odbyło się posiedzenie komitetu giełdowego z udziałem przedstawicieli tutejszych instytucji przemysłowych i finansowych, na którym postanowiono powołać do życia codzienne zebrania giełdy pieniężnej. Zebrania te odbywać się będą pomiędzy godz. 11 i pół a 12 i pół. w południ.

Ze względu na tragiczny spadek marki polskiej w dniach ostatnich, zebrania rozpoczyna się z dniem 1 lipca rb. (4)

— Bieg konkursowy w Łodzi.

Bieg przez miasto 18 czerwca urządzony przez towarzystwo Sokół odbędzie się o godzinie 8 ej wieczorem. (4)

— Z tetaru,

Dyrekcję teatru polskiego w Łodzi obejmie o ile się zdaje p. Ludwik Solski i będzie prowadził go łącznie z p. Hellerem. (4)

— Zbiórka sokola.

Zarząd Sokola wzywa wszystkich druhow i drużyny do lokalu przy ul. cy Nawrot Nr. 23 na dzień 18 czerwca na godzinę 9 tą wieczór naukowość 15 cio lecia oraz zawiadamia, że dnia 19 czerwca w niedzielę o godzinie 6 ej i pół rano odbędzie się zbiórka wszystkich członków i członkiń t-wa w lokalu własnym, skąd wyjdą wszyscy wspólnie do Katedry na mszę św. (4)

— Z stow. muz. im. Szopena.

Tow. Muz. im. Szopena w lokalu własnym przy ul. Piotrkowskiej 92, odbyło się ogólne roczne zebranie członków twa. muz. im. Szopena przy udziale 57 członków.

Zebranie zagaik o godz. 9 ej wieczór prezes twa. p. W. Taubwurel powołując na przewodniczącego p. Feifra, który ze swej strony zaprosił na asesora panią Szurową i pp. R. Waciera i Myżkowskiego i na sekretarza p. H. Rota.

Sprawę podwyższenia składek członkowskich i wpisowego referował p. W. Taubwurel którą po krótkiej dyskusji jednoogólnie przyjęto.

W końcu przystąpiono do wyboru zarządu i komisji rewizyjnej za pomocą tajnego głosowania.

Większością głosów zostali wybrani: pp. Wacław Taubwurel prezes, Aleksander Martynka wiceprezes, Hugo Rot sekretarz, Edmund Andrzejczak skarbnik, Robert Wecler inspektor, Wiktor Orłowski gospodarz, Leonard Naborski zast. sekretarza, Anna Józefowiczówna Stefanja Modrzejewska. Do komisji rewizyjnej pp. Szymański Władysław, Feifer Leon i Lunowski Madard. (4)

— W sprawie uroczystości konsekracji i ingresu biskupa.

a) Wczoraj pod przewodnictwem wojewody A. Kamińskiego odbyło się posiedzenie komitetu wykonawczego w sprawie zorganizowania uroczystości konsekracji ingresu ks. biskupa. W. Tymienieckiego.

Ułożono ostatecznie cały program uroczystości, której termin ustalono dzień 29 czerwca.

O godz. 8 ej rano w katedrze Sw. Stanisława Kostki odbędą się uroczystości i ceremonie kościelne dopełnione przez Jego Ekselencję kardynała arcybiskupa metropolitę warszawskiego ks. Aleksandra Kakowskiego. Kazanie okolicznościowe wygłosi J. E. ks. biskup Tymieniecki. Presbiterjum i nawę główną do których wejścia będą za biletami, zajmą duchowieństwo przedstawiciele władz wojskowych, państwowych komunalnych, oraz delegaci różnych instytucji, stowarzyszeń, cechy rzemieślnicze i. t. d. Do naw bocznych dostęp będzie wolny dla każdego.

Uroczyste przyjęcie J. E. biskupa reprezentantów miasta w lokalu Resursy Rzemieślniczej odbędzie się o g. 4 i pół popoł.

Scisły komitet przyjęcia w Resursie stanowią pp. dr. Grohman inż. E. Wagner, Lindner. 2

— Zwrot ciała żołnierzy polaków.

(s) T-wo American Graves Registration Service zgadza się na zwrot rodzinom ciał żołnierzy polaków armii amerykańskiej, poległych we Francji.

W razie, gdyby która z rodzin życzyła sobie przewieźć zwłoki swoich krewnych, winna się zwrócić po informację do urzędu opieki nad grobami wojennymi przy D. O. G. Ł. (Piotrkowska 103 prawa oficyna. (2)

— Z tow. krajoznawczego.

We wtorek d. 21 b. m. o godz. 8 wiecz. w lokalu tow. na miesięcznym zebraniu członków tow. D-r Nowicki wiceprezes zarządu warszawskiego, wygłosi dla członków, gości i młodzieży szkolnej obojga poci-odczyt o Lwowie i jego okolicy, Logato ilustrowany. 2

— Osobista.

(s) Dnia 18 b. m. wyjechał na urlop dyrektor urzędu pocztowego Łódź I. Bolesław Michałski. Zastępować go będzie wice dyrektor p. Michałowski. (2)

— Tegoroczny uroczaj.

Świetny zarówno w polu jak w ogrodzie i sadzie stan ziemiopłodów i owoców przedstawia się doskonale. Z wszystkich stron Polski nadchodzi informacja potwierdzająca tą radosną wiadomość. Do świetnego stanu ziemiopłodów przyczyniła się łagodna zima, wczesna i mokra wiosna, brak przymrozków, które zwykle w maju warzą kwiecie na drzewach i roślinki, a wreszcie wspaniała pogoda, którą mamy od kilku tygodni prawie bez przerwy. 2

— Zakończenie roku szkolnego w gimn. Pętkowskiej i Macińskiej.

a) Wczoraj odbyła się uroczystość zakończenia roku szkolnego w 8-mio klasowym gimnazjum filologicznym Wiktorji Macińskiej i Zofji Pętkowskiej, w gmachu własnym przy ul. Wólczańskiej nr. 55.

Uroczystość rozpoczęła się odśpiewaniem

przez chór szkolny hymnu „Bogarodzica” po czym odczytane zostało sprawozdanie z działalności szkoły. Szkoła liczyła 370 uczennic, w końcu zaś roku 355. Z tej liczby promowano 218 uczennic (61,5 proc.) warunkowo promowano 67 uczennic (18,8 proc.) i pozostawiono bez promocji 70 uczennic (19,7 proc.) Według wyznań uczennice dzieliły się jak następuje: rzymsko-katolickiego 285 uczennic (77 proc. ewangelickiego 18 (5 proc.) i męszszowe go 67 uczennic (18 proc.) Z liczby 20 uczennic klasy ósmej świadectwa dojrzałości otrzymały 18 uczennic

Z części popisowej zasługują na wyróżnienie i doskonałe, z uczuciem wypowiedziane deklamacje Koniecznej i Łukowskiej (utwory Kłopotnickiej) gra na skrzypcach Rothstadtówna na fortepianie Filtzerówny (Paderewskiego Reinholda), oraz chóry szkolne, które wykonały szereg pieśni. Uroczystość zakończono odśpiewaniem „Roty”. (3)

— Miesięcznik „Straż nad Wisłą”

(s) W tych dniach opuścił prasę zeszyt pomorski (nr. 2—3) „Straży nad Wisłą”, wykwintnie ilustrowanego miesięcznika literacko-naukowego, poświęconego łącznie z „Banderą Polską” sprawom „komitetu budowy floty narodowej” i „Ligi żeglugi polskiej”, pod redakcją Marjana Dienstl-Dąbrowy.

Na treść zeszytu złożyły się prace piórn wybitnych sił pomorskich naukowych uczonek A. W. Aleksandrowicza, ks. P. Czaplewskiego oraz poezje W. Bunikiewicza. Tekst bogato zdobiony rysunkami prof. Bułhaka. W Nałęczu.

Cena zeszytu 50 mk.

Adres red. i adm. Warszawa, Marszałkowska 63 tel. 15—63. (3)

— Sokoli bieg przez miasto.

Dziś więc o godz. 8 wieczorem odbędzie się bieg przez miasto Sokół zawodników. Sędziowie przy udziale przedstawicieli województwa, komisariatu, rządu i magistratu utworzą bieg przy placu Wolności i samochodami udadzą się do katedry, by ustalić, kto pierwszy dobiegł do mety.

Jutro w Helenowie na placu sportowym Sokół zademonstruje wywyczenie swoich członków w nadzwyczaj ciekawie zapowiadających się zawodach.

Będą one zarazem wielkim złochem sokolstwa, pierwszym w Łodzi w odrodzonej Polsce.

Komunikat.

—o—

W niedzielę dnia 19 b. m. Koło Młodzieży w Wiskitnie urządza zabawę w ogrodzie p. A. Zaudra. Program zabawy bardzo urozmaicony. Zysk przeznaczają się na cele oświatowe. 2127—1 (4)

CIĘTA ODPOWIEDZ.

Z okazji biegu przez miasto, jaki urządza u nas „Sokół”, przytaczamy ciętą odpowiedź, jednego z uczestników biegu warszawskiego.

Jak wiadomo w „biegu belwederskim” w Warszawie zwyciężył członek lwowskiej „Pogoni”, kapitan Baran. „Patrioci lokalni” byli bardzo niezadowoleni że pierwsze miejsce nie przypadło Warszawie, a nawet jeden z takich malkontentów głośno wyrażał swe niezadowolenie w sposób dosyć drastyczny.

— Ma tu być dobrze w Polsce, jak się na czoło wysuwają... Barany..

Predko osadził go jednak ktoś z tłumy: — Osły ci, co się baranom pozwalają na czoło wysuwać...

Śmiech zebranych pokrył ciętą wymianę zdań, nie pozbawioną mimowolnego a głębszego sensu, choćby w zastosowaniu do ostatniego przesilenia gabinetowego.

Pamiętajmy o Górnym Śląsku.

Jak Anglja w roku 1918 chciała zdradzić Francję.

W ostatnich dniach ukazała się książka Karola Fryderyka Nowaka, przedstawiająca z nadzwyczajną dokładnością międzydyplomatyczną historję wojny światowej, popartą wielką liczbą najautentyczniejszych dokumentów. Mimo całego szeregu dzieł, kreślących przyczyny katastrofalnego upadku państw centralnych, dzieło to przynosi mnóstwo nowych zgoła i wprost niespodziewanych wiadomości.

Rewelacje te tyczą się zupełnie nowego oświetlenia przebiegu rokowań pokojowych w Brześciu Litewskim, roli Kuehlmana i Czerwina zachowania się gen. Hoffmanna: układów bukaresztańskich i t. d.

Główne miejsce w wywodach autora zajmują jednak pertraktacje między Kuehlmanem i Anglią w r. 1918 celem nawiązania układów pokojowych.

W lecie tego roku miała odbyć się w jakimś kraju neutralnym konferencja delegatów obu przeciwników dla uregulowania kwestji humanitarnych. Na krótko przed jej zebraniem się niem. sekretarza stanu, Kuehlmana doszło pozdrowienie ze strony pewnego przyjaciela angielskiego, co Kuehlman wziął za próbę nawiązania zblżenia. Wysłał więc na konferencję takich delegatów, że Anglja z wyboru ich wnosić mogła o zamiarach podjęcia ze strony Niemiec prób rokowań pokojowych, na co ze swej strony Anglja odpowiedziała wyborem na konferencję delegatów

filoniemieckich.

W poufniejszych rozmowach Niemcy, z upoważnienia, dają Anglikom do zrozumienia, że Niemcy gotowe są wydać Belgję, lecz zachować chcą Alzację i Lotaryngję, to znaczy, że żądają „status quo“, na co Anglicy zdają się godzić także w imieniu swego rządu. Wszystko to odbywa się oczywiście poza plecami Francji.

Następuje w dramatycznym wprost przebiegu, cały szereg faktów dyplomatycznych: mowa Smutsa w Glasgowie; nawiązanie do niej Kuehlmana w parlamencie niemieckim. Lecz w chwili, gdy Kuehlman ma niejako do wieść Anglikom, że Niemcy dojrzały do pokoju, konserwatysta niemiecki Westarp wygłasza mowę, w której wielbi „dobry niemiecki miecz“.

Kuehlman w tem ciężkiem położeniu zwraca się do cesarza, prosi go, by nie pozwolił zerwać nawiązanych z Anglią nici; przedstawi mu przepaść, w którą runą Niemcy, jeśli te poufne dyskusje nie przejdą w rokowania pokojowe. Cesarz na chwilę zachwiał się lecz w końcu daje Kuehlmanowi dyktando.

Z rewelacji książki Nowaka dowiadujemy się zatem, że Anglja już w r. 1918 gotowa była zdradzić Francję, to jest zmusić ją do pokoju z pozostawieniem Alzacji i Lotaryngji przy Niemczech. Że do tego nie doszło, zawdzięcza to Francja... junkrom niemieckim i Wilhelmowi II.

wojennych“, zmuszono do wywiezienia „to waru“ i zatopienia go w Wiśle, ich zaś samych pociągnięto do odpowiedzialności za marnowanie produktów spożywczych. Czy możliwym byłby taki wypadek, przy wolnym handlu, kiedy śledzie nie potrzebowały by czekać na jakie rozporządzenie ministerstwa aprowizacji, ograniczającego ich spożycie?

Jak wyjechać do Ameryki

Każdy emigrant przyjeżdżający do Stanów Zjednoczonych, winien być zdrow, umieć czytać, mieć dużo pieniędzy na wydatki podrózne oraz posiadać: a) affidavit b) paszport zagraniczny zawizowany przez urząd emigracyjny konsula amerykańskiego, c) kartę okrętową.

O ile emigrant wyjeżdża przez port inny niż Gdańsk potrzebne są również wizy konsułatów państw, leżących na drodze do tego portu.

Nie zostaną dopuszczone do Stanów Zjednoczonych osoby chore na gruźlicę (suchoty) epilepsję, trachomę (zarazliwą chorobę oczu) oraz choroby skórne odrażające lub zarazliwe jak nap. egrema, parczy i t. p. warjacji, idjoci i osoby złych obyczajów.

Z powodu obawy zawleczenia przez emigrantów do Ameryki tyfusu lub innych epidemij, grasujących w Europie, władze amerykańskie z całą surowością przestrzegają odroczenia pasażerów jadących do Stanów Zjednoczonych.

Koszta podróży osoby dorosłej wynoszą obecnie około 200 dolarów, koszta podróży dzieci do lat 10 o połowę mniej.

Karty okrętowe 3-siej klasy włącznie z podróżą do portu, utrzymaniem w porcie obecnie kosztują od 140 do 160 dolarów

Pozatem musi należeć 10 dolarów na wizę amerykańską, 25 dolarów na pokaz przy lądowaniu i pewną sumę na wydatki nieprzewidziane.

Nie wolno jest uwozić poza granicę Rzeczypospolitej sum w dolarach lub innej walucie, których wartość przewyższa wartość 25 dolarów

Na wywóz sum wyższych do 200 dolarów potrzebne jest zezwolenie polskiej krajowej kasy pożyczkowej.

Affidavit jest dokumentem poświadczonym przez rejenta, w którym krewny zamieszkały w Ameryce oświadcza gotowość sprowadze

nia emigranta i utrzymania go swoim kosztem dopóki nie będzie miał zajęcia.

Dokument ten musi być zalegalizowany, przez konsulat polski Stanów Zjednoczonych, Ameryki północnej. 8

Pacyfikacja fabryk Kruppa.

Jak wiadomo, fabryka Kruppa zgodzie z traktatem wersalskim zmuszone zostały do zamknięcia wyrobu broni i amunicji. W Essen bawi specjalna komisja Ententy, która kontroluje działalność zakładów. Rzeczywiście też fabryki coraz bardziej przysposabiają się do pracy pokojowej.

Już od roku są tam wyrabiane parowozy i wagony. Obecnie również warsztaty, które przedtem fabrykowały armaty, wyrabiają motory Diesla, transformatory, bandażę kolejową, instrumenta, nawet aparaty kinematograficzne. W najbliższym czasie mają być fabrykowane również maszyny do pisania i do liczenia. Dla wyrobu maszyn rolniczych Krupp wszedł w porozumienie specjalne z pewnym istniejącym już w tej branży przedsiębiorstwem. (4)

Skraina nędzy emerytów.

Najbiedniejsi dzisiaj to emeryci, w dowód po dawnych funkcjonariuszach państwowych i ich sieroty.

Znany kapitał, który kiedyś w pułku polskim wojsk austriackich wychowywał dzieci obecnie oficerów polskich, a dzisiaj z pensji miesięcznej 640 mk. może opłacić tylko kącik na nocleg u stróża i kawałek chleba co drugi dzień, znany wdowę z sierotami, która resztę swych rzeczy i dawnych pięknych zarobków wysprzedaje, a wkrótce stanie przed alter natywą śmierci głodowej lub skrócenia sobie i dzieciom męki przymierania w sposób gwałtowny znany sieroty bez ojca i matki, którym kazano żyć za 800 marek rocznie, a któż jeszcze wielu takich nie znał Panowie Posłowie zajmijcie się losem najbiedniejszych. Wydatek nie wielki, bo z nich wielu ostatnimi czasy już wyginęło.

Niech ci pozostali nienarzekają, że o nich ojczyzna zapomniała 8

„Goniec Krak“

Panu Lloyd Georgowi

Czy znasz ten kraj?

Gdzie mowę nam wydarto,
Gdzie polski duch
Targał się długie lata,
Gdzie naród zerwał się, by ławą zwartą
Iść bronić się od krzyżackiego bata.
Czy nasz ten kraj?

Czy znasz ten kraj?

Co marząc o wolności,
Chociaż go gnębił wróg,
Trwał mocno w ciężkiej pracy.
Aż wreszcie zerwał się w rozpacznej ^{siłności} bez
By bronią rzec: „Nie Niemcy my. Polacy!“
Czy nasz ten kraj?

Czy znasz ten kraj?

Gdzie w dłonie spracowane
Miał młota chwycił lud
Karabin ręką twardą,
By światu rzucić w twarz, że prawa ^{tan} ^{podę}
I na śmierć iść za wolność z życia ^{tan} ^{wzgardą}
Czy nasz ten kraj?

Czy znasz ten kraj?

Gdzie krwi strumieniem
Dziś każda pięść
O sprawiedliwość woła?
Bo jeśli nie — to liczą się ze sumieniem.
Byś łuną wstydu nie zrumienił czoła. (7)
„Głos por.“

Popierajcie przemysł polski.

Migawki republikańskie.

Tłómacząc się z powodu czynionych mu zarzutów za zajęte wobec projektu p. Hymansa stanowisko, b. minister spraw zagranicznych ks. Sapieha zapewniał, że przychylnie traktowanie tego projektu przez delegację polską w Brukseli nie może być szkodliwe, ani niebezpiecznym, gdyż Litwini napewno odrzucają propozycje Hymansa.

Tymczasem nadeszła wiadomość E.E. z Wilna, głosząca, że rząd kowieński wiekszością głosów postanowił zgodzić się na projekt Hymansa z pewnemi nieznaczniemi zastrzeżeniami, niedotyczącemi głównych punktów projektu — stawia w należytem świetle nasze kwalifikacje dyplomatyczne, a może szczerą zamiarów naszych dyplomatów.

Wysłani przez nasz rząd do Brukseli federaliści, najwidoczniej przezjednaniem Litwinów uspakajali ks. Sapieha, a on, jak dziecko, wierzył, że rząd litewski nie zgodzi się na tą kombinację, dzięki której Litwa otrzymałaby nie tylko Wilno, ale i całe terytorjum od Dźwiny do Niemna, zarazem możliwość kompletnego krepowania polskiej polityki zagranicznej.

Byłoby to możliwe chyba tylko w tym wypadku, gdyby litewskim ministrem spraw zagranicznych był ktoś analogicznie naiwny.

W światowym rozwoju handlu zamiennego eksport, jak wiadomo, odgrywa niesłychanie ważną rolę. Dziś zdaje sobie z tego sprawę każdy obywatel.

Chodzi jednakże o to, aby ów eksport nie odbywał się kosztem zaspakajania najprymitywniejszych potrzeb obywateli, bo to już prowadzi do absurdu.

Nie można wymagać od przeciętnego obywatela tak dalece idącego samozaparcia, aby lata całe patrzył biernie, jak jego cukier wywożony, dając mu w zamian... sacharynę.

Kwestja naszej polityki cukrowej wymaga gruntownej rewizji.

W Warszawie wykryto dwa składy, obejmujące po 500 beczek śledzi, zupełnie już zgnilych i zatrujących dokoła powietrze strasznyimi wyziewami. Również wykryto tam dwa składy zgnilej kapusty.

Właściciele owych składów, kupców

PRZEMYSŁ I HANDEL.

Warszawa 17.-6		Firiej z z. r.		825	"Kamina"	
Listy zast. ziem. za rub 100	260	B-cia Jablkowscy I-V	1550	21700	C. Hartwig	240 t
" " " za mk. 100	1325	Rudzki	7 550	Papiernia Bydgoszcz.		
Dolary		Starachowice I i II		Kraków 15-6		
Funty szter.		Zawiercie	37600	Zieleniewski		8 000 t
Franki francuskie		Zyrardów I II	3400	Warsz. S-ka Akc. Bud. Par. I em.		
Marki niemieckie				II em.		
Korony czeskie		Poznań 14 6			"Lemiesz" fabr. masz. roln	
Bank Handl. w Warszawie I-VIII,X	1650 1525	Bank Handlowy Poznań	540 t	Fabr. Portland-Cementu, Szczakowa.		
" Dyskontowy " I-V	2200	H. Cegielski I-IV-VII	220 245 t	"Górka", fabryka cementu		
" Kredytowy " I-V	1500	"Patria"	435 t	Gal. akc. Zakłady Górni., Siersza		
Bank Zachodni I-III	7800	Poznańska Spółka Drzewna	1450 t	"Tepege" Tow. dla przedś. górni.		
Zakłady Ostrowieckie I-V	1595 -	Wagon Ostrowo	430 t	Polska Nafta		
Borkowski		Wytwórnia Maszyn Młyńskich		Fabr. przetw. tłuszcz. w Trzebinii		
				Fabryka porcelany w Cmielowie		

-Rozwój spółek akcyjnych w roku 1921

(ph) Jak żywa jest w Polsce dążność do pracy przemysłowej i handlowej, wykazuje statystyka za 1921 rok odnośnie do nowo założonych spółek akcyjnych.

W przeciągu niecałych pięciu miesięcy powstało w b. zaborze rosyjskim i austriackim — 107 spółek akcyjnych, z czego 98 przemysłowych i handlowych, a 9 — bankowych. Około 80 proc. z tych nowych przedsiębiorstw przy pada na b. Kongresówkę. (9)

- Urodzaj na terenie w m. Gdańska.

(ph) Na obszarze wolnego miasta Gdańska ogólnie spodziewane są dobre i bogate żniwa, o ile nie będzie gradobicia lub dłuższych okresów deszczu. Oziminy, które zakwitły bardzo wcześniej, przedstawiają się bujnie, słoma wy soka na I i trzy czwarte metra. Zboże jare przyszło do siebie i zaczęło wyrastać. Pierwsze sianokosy są wszędzie bujne i zbiór koni czyny, miejscami nieszczególny już się rozpo czął. Wczesne ziemniaki okwitły, już i okopki zapowiadają się w ciągu 2-3 tygodni. Z owo ców zapowiadają się doskonale, gruszki i śliwki, gorzej nieco jabłka i czereśnie. Warzywo obrodziło obficie i nie ucierpiawszy dotąd od gąsienic. (9)

-Rosja bez węgla.

(ph) Krasnaja Gazeta z dnia 1 czerwca. pisze: Komisarz Rudaków wyjaśnia, że Rosja so wiecka zakupiła 18 milionów pudów węgla w Anglii, lecz transport jego nie jest możliwy skutkiem strajku w Anglii; stąd zaostrenie kry zysu opałowego. (9)

- Koncesje gospodarcze Rosji dla za granicy.

(ph) Najdonioślejszą sprawą będącą na porządku dziennym obecnie w Rosji sowiec kiej są koncesje gospodarcze dla zagranicy, które narazie są przeważnie dopiero w omawianiu, gdyż ostateczne ich zrealizowanie jeszcze nie nastąpiło.

W grę wchodzi między innymi ogromne koncesje naftowe, które rząd sowiecki ma za miar dać angiłkom w rejonach Baku i Groźne go. W okręgu Baku mają podobno Anglicy do stać koncesje na ogromne przedsiębiorstwo naftowe braci Mantaszewych, od których kupcy angielscy kupili ich zakłady aktem sprzedaży, dokonany w Paryżu.

Na południu Rosji mają być oddane ko ncesje węglowo-metalurgiczne w okręgu Bia łokalitwińskim i Greszyńskim oraz słynnym Krzywym Rogu, który w obecnym stanie gos podarki sowieckiej uważany jest za zupełnie martwy dla Rosji.

Na północy Rosji mają być oddane kon cesjami olbrzymie obszary leśne, obejmujące 15 milionów dziesięciu przestrzeni leśnej przy czym brane jest w rachubę urządzenie wiel kich fabryk celulozy. O koncesje na tym obs zerze starają się również Anglicy, a oprócz tego także szwedzko-amerykańsko-niemiec kie towarzystwo „Hannewig”. Istnieje zamiar zbudowania tam przez koncesjonariuszów wielkiej północno-rosyjskiej kolei pod nazwą „Wielkiej Siewiernyj Put”.

-Chiny współczesne i obecny ich stan ekonomiczny.

Chiny przechodzą obecnie kryzys gospo darczy, spowodowany kryzysem przemysłow

wym w Stanach Zjednoczonych i w Europie. Całe masy towarów i surowców oczekują w portach na kupców to też i zakupy towarów europejskich idą b. słabo i wobec różnic między walutą japońską i dolarami, a marką polską, towary polskie także w Chinach są dobrze znane (np. łódzkie) i miałyby mimo tak długiego transportu, znaczny pokup.

Dla Polski niezbędnym jest zawarcie tra ktatu polityczno-handlowego z Chinami gdyż obecnie obywatele polscy są tam bez faktycznej opieki prawnej, jakkolwiek protektorat ma nad nimi Francja. Chiny mogłyby również być dla Polski rynkiem zakupu surowców, których ceny są obecnie niższe niż przed 39 laty.

Co do rozwoju ekonomicznego Chin, — nie zapowiada się on świetnie gdyż słabo zorganizowana administracja, przekupstwo urzędników, mandaryńska biurokracja i brak zaufania do urzędników, są powodem, iż ludność stara się nie mieć styczności z władzami, gdyż to jej mogą tylko utrudniać spokojną pracę zawodowo-gospodarczą. Te poglądy nasuwają smutne analogie z pewnymi krajami w Europie.

POMOC FRANCJI.

17. 6 Zgodnie z życzeniem Ligii narodów rząd przedłożył projekt kredytu w wysokości 2500000 franków na rzecz przystąpienia Francji do walki z tyfusem grasującym w Europie wschodniej w szczególności w Polsce. Wyłuszcza motyw projekt zaznacza że cierpienia odczuwane przez przyjaciół Francji Polaków nie mogą pozostawić naród francuski obojętny, jest obowiązkiem moralnym przyjść z pomocą naszej wschodniej sojusznicze która nawiedzona jest tą straszną klęską.

Dwie wielkie katastrofy lotnicze

Pomimo udoskonalenia sztuki lotniczej i coraz większej pewności podróży powietrznych, katastrofy nie przestają spotykać lotnictwa — przeważnie przy próbowaniu nowych systemów maszyn lub wogóle nowych gatunków broni lotniczej na lotniskach wojskowych.

Tak niedawno z Nancy we Francji doniesiono o katastrofie z aeroplanu wojskowego, który wzbil się w powietrze z lotniska Maiseville.

Aeroplan spadł na ziemię, a 5 lotników zajmujących w nim miejsca, zabiło się na

miejscu.

Innego rodzaju i większych rozmiarów katastrofa zdarzyła się niedawno w Stanach Zjednoczonych. Dnia 31 maja na amerykańskim lotnisku wojskowym w Aberdeen, stan Maryland wzbijał się w powietrze aeroplan wojskowy, mający uczestniczyć w próbach rzucania bomb do celu, przedstawiającego okręt wojenny. U spodu aeroplanu wisiła na odpowiednio urządzo nych wieszadłach 5 bomb, wazących po 300 funtów i jedna waząca 50 funtów. Zaledwie aeroplan wzbil się w powietrze na wysokość kil kudziesięciu stóp, gdy najmniejsza bomba osu nęła się z wieszadła i spadła na ziemię, wybu

chając z ogromną siłą.

Pięciu mechaników lotniczych zginęło po szarpniętych przez wybuch na miejscu, 3 zaś oficerów i 8 żołnierzy odniosło rany ciężkie. (7)

- Nowy prezydent Stanów Zjednoczonych, olbrzymem.

Nowy prezydent Stanów Zjednoczonych, jest, jak informuje z dzienników angielskich, olbrzymem. Liczy on 1.90 mtr. wysokości i waży 100 klg. Swemu treningowi sportowemu zawdzięcza, że mimo swej tuszy zachował młodzieńczą elastyczność. Do niedawna, Harding był jeszcze zapalonym tancerzem. (4)

Siarke włoską

„doppio raffinata” w ładunkach wagonowych poleca:

WŁOSKO-POLSKI DOM HANDLOWY

„Salwator Trovato”

Warszawa, Zielona 52 tel. 262-34. (P 2129)

Poważna instytucja Społeczna poszukuje na prowincję **pracowników inteligentnych**, obznajmionych z biurowością.

Oferty wyczerpujące składać do Rozwoju dla PAK. 2125-B-2

Leczenie chorób zębów i jamy ustnej

ul. Piotrkowska 85, dom p. Petersillego.

- Opłata podług taksy od 9 do 7 i pół wiecz. - 2071-B-7

Instrum. Muzyczne wszelkiego rodzaju przyjmujące do reperacji, Fabryka Instrumentów

Alfreda Lessiga

Nawrot 22, także kupuje używane instrumenty. (P 2051)

Restauracja

przy HOTELU POLSKIM

PIOTRKOWSKA 5

po gruntownym odrestaurowaniu lokalu poleca smaczne wykwintne przygotowane śniadania, obiady i kolacje (a la carte)

Kuchnia prowadzona jest pod moim osobistym kierunkiem.

Piwnica obficie zaopatrzona. Restauracja otwarta do godziny 2-jej w nocy.

2133 K 1

W. Rakowski.

25 automobili ciężarowych

systemów; Stover, Horch, Dürkopp, Bergmann, Hansa, Lloyd Daag, Komnick, mało używanych na zupełnie nowych gumach po jednolitej cenie

48 tys. mk. niemieck.

loco Gdańsk — Filja

5 autornibusów 20 osobowych w najnowszym luksusowym wykonaniu po jednolitej cenie:

120 tysięcy marek niemieckich

loco Gdańsk — Filja, również bardzo wielki wybór samochodów luksusowych rozmaitych systemów,

Polska fabryka automobili

W HEMPOWICZ

Filja Gdańska — Oliva Danzigerstr 48.

Zgłosz. również w Centrali Poznań pl. Wolności 6
Adres telegraficzny Centrali Pfa Poznań (telefon 2222)

Filja w Gdańsku Pfa Oliva (Tel. Oliva 97)

(2131-K-2)

SZKOŁA KOEDUKACYJNA Heleny Cholewickiej

PIOTRKOWSKA 120

przysposabia starannie chłopców do szkół państwowych i prywatnych. Zapisy między 2-gą a 4-tą. Egzaminy przed wakacyjne od 16-go czerwca. (2092-K-3)

Najtańsze źródło sezonowego gwarantowanego

Obuwia

męskiego, damskiego i dziecięcego z własnej pracowni

Dom Handlowy

Frydberg Koc i S-ka

90 Piotrkowska 90

2116-4-D

KONKURS

Wydział Mięsy Państw. Urzędu Zakupów Artykułów Pierwszej Potrzeby

ogłasza konkurs na dostawy bydła, trzody i mięsa dla Wojsk Zakładów Gospodarczych na miesiąc lipiec 1921 r. w ilościach zapotrzebowania Departamentu VII Gosp. Min. Spraw Wojsk.

Oferty w zapieczętowanych i zalakowanych kopertach winny być złożone w Wydziale Mięsnym P. U. Z. A. P. P. — u, ul. Mazowiecka 7, w terminie do 27 czerwca 1921 r. do godz. 12 w południe. Wadium w stosunku 1/2% wartości miesięcznej dostawy w gotówce, lub pupilarnych papierach państwowych obowiązuje tylko nowe firmy.

Komisjonalne otwarcie ofert nastąpi dnia 27 czerwca r. b., o godz. 5—ej wieczorem, na posiedzeniu Komisji Mięsnej.

Bliższych szczegółów, co do ilości punktów udziela w Warszawie Wydział Mięsy, Mazowiecka 7, codziennie od godz. 11 do 1 po południu; w Lublinie p. E. Stokowski, ul. Kołłątaja 9, w Łodzi p. S. Grotowski ul. Długa 135.

2130—D— 1

8 klas. Państwowe Gimnazjum Żeńskie

Łódź Pomorska 16

Egzaminy dla nowowstępujących uczennic rozpoczyna się w poniedziałek dnia 20 czerwca r. b. o godz. 9-jej rano Sienkiewicza 35.

2115-K-2

Poważni udziałowcy

Chrześcijański dom handlowy towarów własnianych, bawełnianych i konfekcji pod firmą „Jarmark Łódzki“ dobrze prosperujący z obrotem do 10 milionów marek miesięcznie w celu szerszej działalności hurtowej wyrabów łódzkich przejdzie na spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, lub akcyjną, poszukuje poważnych udziałowców z kapitałem i udziałem w pracy. Lokal wygodny, handlowy, 2 piętrowy, przeszło 1000 kwadr. metrów posiada składy i garaż. Ewentualnie dla jednego czynnego udziałowca, może być urządzone mieszkanie z 4 pokojów przy składzie. Oierły tylko od chrześcijan „Jarmark Łódzki“, właściciel Bronisław Jogoda, Łódź, ul. Piotrkowska 44.

P —

Wobec tego, że cena węgla obecnie wynosi 480 Mk. za korzec,

KOPERATYWA ZWIĄZKU P. P.

podaje do wiadomości członkom, że wykupione już kwity na węgiel winny być zrealizowane do dnia 25-VI r. b. Po tym terminie pobierana będzie dopłata.

ZARZĄD.

Biuralistka

pisząca na maszynie „UNDERWOOD“ potrzebna do Biura Inspektora Polsko-Amerykańskiego Komitetu Pomocy Dzieciom, ul. Inżynierska 1. Oferty przyjmuje biuro.

2125—K—2

RESTAURACJA

przy ul. Zielonej 12

poleca:

smaczne gospodarskie obiady, kolacje. Wieczór Żurek staropolski,

P 2134)

Z poważaniem

Z. Bonikowski.

Do sprzedania

różne instrumenta

jako to: wiolonczela, flet, pikolo i dwoje skrzypiec. Wólczańska 157 m. 17 (P 2126)

Dr. med.

M. Skłodowska Felauer

Choroby kobiece i akuszerja

ROZWADOWSKA 1,

od 3 i pół. do 5 i pół.

0927—K—7

Mleczarnia

przy ul. Kilińskiego 107 róg Nawrot posiada mleko 3 razy dziennie świeże po 35 mk litr jak również pieczywo 2 razy dziennie świeże z p. Wp. Kopczyńskiego.

Z pow: E. Zięblec.

209—K—3

Ferteplan

krótki krzyżowy

i krzesła

wiedeńskie do sprzedania Kownacki Nawrot 15 sklep

2124-D-1

Dr. med. S. Druebin

powrócił,

Przyjmuje chore jak zwykle w klinice własnej, Benedykta 17, od 11 — 1-jej.

U. W. Z. Łódź, 3. V 1921 r.

(K 216)

